

VRBNIČKI VIDICI

• BROJ 28 • GODINA XV • BOŽIĆ 2006. • CIJENA 10 kn •

RIJEĆ UREDNIKA

Bliži se kraj još jedne godine. A one teku, prolaze... S nama ili mimo nas, ovisi o nama samima. I uvijek se, na kraju, pitamo što je ostalo od ove godine za nama, jesmo li njome zadovoljni, što smo učinili, a što nismo... Mnogi od nas, oni optimističniji, reći će da je bilo dobro, ali uvijek će se nadati i težiti još boljem. Oni koji nisu zadovoljni, teško da će to uspjeti promijeniti – njima uvijek još nešto fali; i kada je sve u najboljem redu, reći će da nisu sretni.

A sreću je potrebno tražiti u malim stvarima. Jedino one ostaju u sjećanju kada jednog dana ostarimo i imamo dovoljno vremena za šetnje u neka prošla vremena. Doista, je li sreća nešto nedostižno ili nam je pred nosom u svakom trenutku? Ako je daleko, možda se ne trudimo dovoljno, možda se bojimo uhvatiti je. Ako je pak blizu, zgrabimo je! Jer ona je ta koja život čini ispunjenijim i zadovoljnijim, a samim time i kvalitetnijim.

Sreću, osim nas samih, određuju i neke druge, „vanske stvari“. Tako sigurno na kvalitetu naših života i zadovoljstvo njima utječe i prostor u kojem živimo: od našeg dnevnog boravka ili spavaće sobe do mjesta ili grada u kojem

smo odlučili živjeti.

Zato smo odlučili za ovaj broj VV aktualne predstavnike vrbničke vlasti upitati o planovima vezanim uz uređenje Vrbnika, okoliš, prostorni plan i sve ono što nam bode oči, a sami ne možemo na to utjecati. Osim te teme, u ovome broju možete čitati o nazivima vrbničkih lokaliteta, ulica, trgova, interview s fra Jerkom Valkovićem, o novostima u našem Vrbniku... Nadam se da ćete radosni pročitati i ovaj broj VV i da ćete sretniji ući u 2007. godinu. Sretan Božić i Nova.

Glavna i odgovorna urednica VV

Mirela Sparožić

DRAGE MALE RUČICE

misec se jušto
za oblak ugnul,
pek ni mogel vidit
nanci očutit,
drage male ručice
moje vnučice.
Vokolo mojih ruk
su se sevili
dokla smo,
- kako nigda nje otec i ja -
spod glasa
i već napol speć,
šepitali
„Anjele, čuvaru mili...“

Marija Trinajstić-Božić,
Vrbnik, 20.2.2006.

RUKA DAJE NOVAC, A SRCE PRUŽA DAR

Prolazi još jedno vremensko razdoblje. Mi ga nazivamo godina 2006. od rođenja Isusa Krista, u istoj osobi i Čovjeka i Boga. Vjeru u Njega isповijedamo svake nedjelje i time se dičimo.

Vrbnik je doista živio u vremenu Isusa Krista kroz svoju povijest koja nam je pismeno ostavljena u imenu grada od 1100. godine. Bez tog imena -Isus Krist- i Njegovog boravka među nama, Vrbnik bi imao drugačiju povijest.

A sada, srcem i djelom, mi pišemo ovu novu povijest svoga mesta. Ti i ja, svojim životnim opredjeljenjem i stavom, odgovornošću i životom. I sve je Bog povjero našem srcu i razumu da unaprijedimo i pokrenemo na bolje ovo novo tisućljeće. O tome ne odlučuju ni «oni» u Zagrebu ili New Yorku, nego ja i ti: da, samo po meni i tebi Vrbnik i naš otok Krk (a po nama i «svijet») postaju sretniji. Mi to možemo ostvariti jer se oslanjamo na Onog nama po tijelu Čovjeka koji je Bog, koji se je poput nas rodio, «prolazio svjetom čineći dobro», trpio i umro (toliko je bilo Njegovo božansko poniranje!), ali je uskrsnuo i živ je s nama u Vrbniku i u svijetu: samo se s Njime može graditi ljepša budućnost! Hajde, nanovo se odlučimo za Njega, s Njime drugujmo u svetim sakramentima, pokrenimo kotač dobrote i ljubavi da budemo sretniji i ovdje u Vrbniku, na mjestu našeg zanimanja i jednom u novom vječnom životu!

U slijedećoj novoj godini 2007. predviđa se početak zamašnjaka koji će pokrenuti i obnovu naše zajednice, a to je naša župna crkva. To je posao stoljeća: obnavlja

se najprije krov, a onda i unutrašnjost naše crkve. Veliki krov od 613 m², izložen buri, soli i olujii je naša prva preokupacija.

U dogovoru s konzervatorima iz Rijeke upotrijebit će se kanalica *alta montagna* koja odgovara starinskim zdanjima. Većina radova izvodit će se, kao i dovod kanalica do crkve, ručno i to će poskupjeti radove.

Mi krećemo s povjerenjem, a ne novcem. Ruka daje novac, a srce pruža dar, ali dar je vrjedniji!

„Lipata je zvonika i Vrbnika more, sence i kamik“ kako pjeva Vlasta Sindik-Pobor. Već tisuću let Vrbnik je ko nevestica va svojoj Veloj crikvi: mi smo Nevestica koj prihaja Nevestić Isus Krist seke nedije; kantamo, veselimo se, vičeramo va Euheristiji Njegovo sveto Telo, živimo i habamo Ga, više ili menje, ma On s nami i mi s Njin! Takovi prijatelji ćemo s Njin i ostat vavik, povezani kako ono će se govoriti kad se sipe nevestica z rižun: «Volite se, ljubite se kako kaša z loncen, kako magla s dolcen, kako riba s moren». Ta jubav nas nagoni da obnovimo ovu našu starinsku dragu crikvu.

Našu zajedničku kuću obnovit ćemo da nam bude ljepša; gradili su drugi, naši stari, puno siromašniji od nas, ma puni ljubavi! Hajdemo, krenimo u ime Božje!

Već je polovica obitelji dalo svoj prilog za krov. Vidim kako svoju ljubav prema našoj crkvi, mjesec po mjesec - koliko se može, daju neki po 100 kuna. Pravi «udovičin novčić», rekao bi Isus: kako je lijepo osjećati to bilo vrbničke vjere i volje

za dobro drugoga i za našu crkvu. Ta mi smo živo kamenje, živa Crkva, koja gradi i svoje mjesto okupljanja. Radovi na obnovi započet će odmah nakon Uskrsa. Do tada ćemo, sigurno, i zaokružiti našu financijsku konstrukciju! To će biti najveći dar koji ćemo svome Vrbniku dati u 2007. godini! Neka nam On, Svevladar i dobri Kralj, udjeli sigurnost, blagoslov u radu, bogatstvo u dobro odgojenoj djeci koja napreduju u studijima i radu, neka nas prati prikladno zdravlje, blagi (h)umor, plodno polje neka urodi žlahtinom dobitka i radosti, neka nam Domovina i Otok uživaju u napretku i miru i neka se uzraduje lice Božje nad tobom, nad tvojom obitelji i prijateljima u Isusovoj 2007. godini!

To van svima želi
Vaš plovan Anton Zec

Tiskanje ovog broja Vrbničkih vidika pomoglo je Općina Vrbnik, na čemu joj najljepše zahvaljujemo.

APARTMANIZACIJA JE PROŠLOST

Često se pitamo, gledajući prostor u kojem živimo, može li biti bolji, ljestvi, kvalitetniji. Često smo kritični prema susjedima jer ostavljaju smeće tamo gdje ne bi smjeli, prema općini jer ne mari dovoljno za naše zajedničko dobro, i ono na kopnu, i ono pomorsko, a možda bismo najviše trebali biti kritični upravo prema samima sebi.

Iz tih smo razloga postavili pitanja vezana uz uređenje okoliša i čišćenje Vrbnika, apartmanizaciju u Vrbniku, koncesiju i čišćenje plaža, zgrade u centru našega mjesta koje su odavno prestale funkcionirati, a sada su samo njeno ruglo... načelniku Općine Vrbnik gosp. Franji Toljaniću i dobili sljedeće odgovore.

- Temeljem javnog natječaja iz prosinca 2005. obrt Bolonić iz Vrbnika dobio je poslove vezane za čišćenje i održavanje javnih površina u Općini Vrbnik na četiri godine (2+2). Tim ugovorom obrt je dužan svakodnevno prazniti košarice i održavati čistoću u ulicama: Placa Vrbničkog statuta, Trg Škujica, Trg Pre sparov zid, Trg sv. Ivana, Trg Pre sv. Križ, Varoš, Pod keštel, Gospoja, Supec; jedanput tjedno odnosno dvaput u turističkoj sezoni čišćenje ulica Vajavina, Supeška, Gornji supec, Dragutina Parčića, Bočina, Grohot, Namori, Iseljenički put, Braće Trinajstić, Vinogradska, Retec, Draga, Frankopanska, Šenoin put, park Gospoja i staro groblje; košnja, okopavanje i zalijevanje te ukupno održavanje

parkova: Gospoja, staro groblje, kod spomenika borcu, zelene površine na parkiralištu, na kupalištu Zgribnica, kod ribarnice te oko križa na Sv. Nedjeli; pražnjenje kanti na groblju; pri- likom održavanja kulturnih i drugih manifestacija dodatno čišćenje javnih površina do šest puta godišnje; sva- kodnevno čišćenje plaža u Vrbniku od 15. svibnja do 15. rujna; po potrebi sanacija odrona i urušavanja stabala; košnja i sječa bankina na području Vrbnika jednom godišnje te košnja u Risiki i Garici jednom godišnje; na- knadni radovi kao posljedica vremen- skih nepogoda nisu sastavni dio ovo- ga ugovora. Ugovorenra cijena nave- denih radova iznosi 224.286,02 kn.

- Prema prostorno-planskoj dokumentaciji apartmanizacija u do- sadašnjem klasičnom smislu te pri- mjerima iz okolnih općina i gradova je prošlost. Moguća je gradnja max. šest stambenih jedinica odnosno ako je dvojni objekt dvanaest. Sadašnja zgrada POS-a, kao i okolne zgrade, na- stale su temeljem Detaljnog plana iz 1999. god. Koji je imao manju izmjenu u smislu prometnih rješenja. Za ovu zgradu postojao je svojevremeno je- dan opći konsenzus u smislu da nam je potrebna građevina zbog poveća- nja broja stanovnika. Za dva daljnja ulaganja odnosno gradnju u prostoru nadležan je Ured državne uprave u Primorsko-goranskoj županiji, Služba za prostorno uređenje, zaštitu okoli-

ša, graditeljstvo i imovinsko-pravne poslove, Ispostava Krk koji izdaje gra- đevinske dozvole i kontrolira gradnju u suradnji s Jedinstvenim upravnim odjelom Općine Vrbnik.

- Za uređenje zgrade POS-a, a mimo osnovnog projekta o gradnji, bilo je neophodno projektirati i izgra- dići pristupne ceste, u što je utrošeno cca. 8.500.000,00 kn. Zgrade po pro- jektnoj dokumentaciji imaju obavezu izgradnje bioloških pročišćivača za fekalne i otpadne vode, što se dugo- ročnim rješenjem planira spojiti na sustav buduće kanalizacije Vrbnika. Prilikom izvođenja radova na donjoj prometnici, pristupilo se polaganju cijevi za istu.

- Za groblje te mrtvačnicu naprav- ljen je idejni projekt pa će se zatražiti potrebna dokumentacija, a samo gra- đevinski radovi se zbog opsežnosti planiraju izvoditi u nekoliko faza.

- Zajedno s Lučkom upravom Općina Vrbnik je sudjelovala u projektu vrijednom 580.000,00 kn sa svojih 180.000,00 kn proračunskih sredsta- va u dohrani školjere i sanaciji gazi- řta lukobrana. Ugovorenra je sanacija podmorskog dijela lukobrana te se za iduću godinu planira sanacija ope- rativnog dijela obale između Starog i Novog porta. Pomorsko dobro od- nosno plaže u nadležnosti su Primor- sko-goranske županije koja dodjeljuje koncesije. Koncesijska odobrenja na godinu dana izdaje Općina Vrbnik

prema pristiglim zahtjevima.

- Postoji načelni dogovor s PZ Vrbnik, koja je bila dugogodišnji korisnik objekta bivšeg hotela Vrbniče nad morem, a koja je vlasništva bivših, danas nepostojećih društava, prenijela na Općinu Vrbnik. Osporava se, međutim, pravo vlasništva na cca. 40 m² tlocrte površine istoga. Nasljednici bivših vlasnika traže nadoknadu premda su njihovi pretci, kao i drugi nekadašnji suvlasnici, dobili obeštećenje. Jedini način za rješavanje ovoga problema jest da PZ Vrbnik, kao dugogodišnji nesmetani korisnik cijelog objekta, pravnim putem, a temeljem Zakona o dosjelosti, ishodi vlasništvo budući da svi dosadašnji pregovori nisu urodili plodom. Nakon rješavanja imovinsko-pravnih odnosa te realizacije s PZ Vrbnik, moći će se pristupiti sanaciji i daljnjoj (pre)namjeni objekta.

- Bivša tvornica Vrbenka d.o.o. danas je u vlasništvu stranih ulagača. Općina Vrbnik pripomoći će u realizaciji planova u smislu razvoja turizma, ne samo po pitanju ove turističke zone, već i drugih. Sukladno zakonskim normama o građenju, Općina Vrbnik je spremna utjecati na donošenje svih potrebnih planova nižeg reda, a isto tako po potrebi pristupiti i izmjeni postojećeg plana, ukoliko bi to bilo potrebno.

BURA NA GROHOTU

Puše, puše kako luda
bura studena, huda.
Na časi me strah čapiva...
Če će ovo bit?
Če I,nan krov s kuće zokrit?
Ava! Ava! Mat moja!

Crikvenica se ne vidi,
Zgribnicu je zabelela,
grad je posolila, omučila.
Ni senjala da fermiva,
spod oblaka sencu ven ne da,
val za valon kraj pešta.

Ako bude seduron puhalo,
morda bi još pokazala
da uža bit vesela, živa,
ne vavikjadna.
Forši će rastirat oblačini,
gerdo vrime šnjimi?!
Rigimenska buričina,
ma je studena!
Ava meni! Ava!

Marinka Matanić-Polonijo
Vrbnik, mareč 1995.

GROMAČE

Kamik na kamik
va visinu,
kamik do kamika
va dejinu
protežu se i protežu
delgi kameni vinci,
kruni i krunice
gromače, gromačice.

Stotinami let
prkose vrimenu
od dežja prane
od bure i senca
sušene.

Va njih su utkani
žuji, pot i selzi,
kjetvi i molitvi,
krik i zdih,
kanet i smih.
Trajni su kameni znamen
našega primorskoga
čovika,
oca, sina, brata
Iva, Pera, Mata.

Zora Volarić-Perhat

VRBNIK JUČER – DANAS – SUTRA

JUČER

Živimo u mjestu koje se svojom prošlošću i tradicijom svrstava među najstarija i kulturološki najbogatije na otoku. Počeci Vrbnika vežu se uz lile, koje su tijekom vremena istisnuli drugi narodi – Liburni, koje su pak pokorili Rimljani, da bi naposljetku, oko VI. – VII. stoljeća svoj dom ovde pronašli Hrvati.

Svoj „oblik“ je Vrbnik poprimio u periodu srednjeg vijeka, egzistirajući kao utvrđenje zgušnute urbane strukture, bazirane oko današnje župne crkve Uznesenja Marijina. Upravo taj oblik, s mrežom kamenih i zavojitih uličica, isprepletenih oko stoljetnih kuća i zidina, daje Vrbniku jedinstvenost i karakternost, koja pruža iznimne potencijale za budući razvoj mješta.

DANAS

Svakodnevno smo u medijima bombardirani pojmovima poput devastacije prostora, „betonizacije“ i „apartmanizacije“. To ne uključuje samo bespravnu gradnju, već i gradnju sa svim potrebnim dozvolama, ali često dolazi do odstupanja u gabaritima, promjenama u visini etaža da bi se dobila još jedna etaža ili potkrovле, a sve u svrhu stjecanja veće građevinske površine.

Mnoge generacije hrvatskih maturanata na propovijedanju do Španjolske imale su se priliku uvjeriti kako uživo izgledaju, primjerice, Nica i njena plaža. Iz te perspektive postaju mnogo jasniji hvalospjevi hrvatskom moru i obali i, sada već pomalo mitskom, Mediteranu, koji ma nas zasipaju inozemni turisti. Netko će sigurno pomisliti da to nema nikakve veze s našim Vrbnikom, ali dovoljno je da sagledamo situaciju unutar granica otoka. Usporedimo li se s nekim drugim krčkim mjestima, npr. sa Baškom ili Malinskom, kvantitativno gledajući izgradnju, razmatramo različite dimenzije, ali kvalitativno, očito je da ne učimo na pogreškama naših susjeda. Gledajući odnos broja novonastalih ravnokrovnih ili gabaritno neprihvatljivih (u odnosu na lokalnu tra-

dicionalnu arhitekturu) objekata i novoizgrađenih objekata uopće, Vrbnik sigurno gubi „štih“ tipičnog srednjevjekovnog mediteranskog mještašca.

SUTRA

Svi ćemo se složiti da je izgradnja i širenje kapaciteta, bilo stambenih, bilo smještajnih, preduvjet daljnog razvoja bilo kojeg mjesta pa tako i Vrbnika, ali ključ je u tome da imamo na umu da pored ljudi koji ga naseljavaju, prostor je najvrjedniji resurs kojeg naša općina ima. Na nama je da optimalno iskoristimo njegove mogućnosti, što prvenstveno znači iskoristiti stoljećima stvaranu prošlost i tradiciju koju smo naslijedili od svojih predaka, i stopimo ju sa saznanjima i tehnologijom koju nam pruža budućnost, ne narušavajući izgled i ljepotu krajolika, međusobno harmonirajući nove objekte sa već izgrađenima, tako da u konačnici stvorimo skladan graditeljsko – ambijentalni sklop koji će izazivati divljenje i potvrdu, a ne zgražanje brojnih posjetitelja koji obilaze naše mjesto.

M.L.

BEZ NASLOVA

Trebalo bi svima za sve reći hvala. Pozdraviti zvijezde, zahvaliti mjesec što svemirom luta, svjetлом obasjava prošlost u kamenu.

Šećući noću, brojeći kristale, reći će ti više od svih knjiga svijeta.

Prizivajući prošlost usnulih predaka, kovitlac u moru bistrit će sjećanja.

Spoznat ćeš da tvoja zemљa još je sveta.

Mira Anić, 2006.

foto: M.K.S.

Vrbničke ulice – putovanje kroz vrijeme

Ponosni se Vrbnik, opjevan u nadaleko poznatoj pjesmi, smjestio na suroj litici visoko nad morem. Ogledavajući se u plavetniliu mora, stisnule su se kućice jedna uz drugu a, kameni zvonik stremi uvis. Ovaj je predivni prizor ostao zabilježen umjetničkim rukama mnogih koji su prepoznali posebnost vrbničkog ambijenta jer ovaj gradić ne samo da oplemenjuje čovjeka svojom jednostavnom u kamenu urezanom ljepotom, već i svojom bogatom poviješću i tradicijom pisane riječi. Dojmljivo je to kako je vrbnički čovjek, šiban burom i olujom, živeći skromnim težačkim životom stremio stoljećima duhovnim visinama i ostavio tako u djelima mnogih znamenitih Vrbenčana od Blaža Baromića do Preuzvišenog Josipa Bozanića dubok trag u hrvatskoj kulturi i povijesti.

Kakav je to kameni grad? Gdje su odrasli svi ti znameniti i vrijedni ljudi? Taj srednjovjekovni keštel tipično primorske arhitekture zbijenih višekatnica skriva u svojoj utrobi labirint kamenih ulica popločenih morskim oblucima koje su izlizali koraci tisuća Vrbenčana. Kakve bi li nam sve priče mogle ispričati?!? Na tim se ulicama i malim trgovima stisnutih među kućama nekada odvijalo cijelokupno bivanje vrbničkog gradskog bića, ovdje je odzvanjao plač i smijeh, žamor glasova svih generacija. Ulice su isprácale djecu u školu, muževe u vojsku, raspjevane pireve i rastužene povorke za pokojnicima. Ovdje su se donosile sve bitne odluke vezane uz grad, sudilo se i vodilo gradsku politiku. Jezgra grada je u kamenu sačuvala povi-

jest svakodnevnog života više od 900 godina starog Vrbnika.

Pokušala sam kroz nazive ulica i trgova odgonetnuti šifru života minulih stoljeća, jer često da nismo toga ni svjesni u gradu čuvamo mnoge tajne prošlosti. Zapis Ivan Žica, Josipa Antuna Petrisa i Mihovila Bolonića također otkrivaju mnogo o životu Vrbnika od prije nekoliko stoljeća kroz priče i običaje koji su se prenosili s koljena na koljeno. I danas živući Vrbenčani nešto starije generacije ispričali su mi također zanimljive anegdote vezane uz pojedine ulice kako bi makar i na trenutak oživjeli nekadašnji život u staroj gradskoj jezgri Vrbnika.

Vrbenski keštel bio je dobro utvrđeni grad opasan zidinama, a s mora mu je zaštitu pružala nepristupačna obala. Štitio se tako od nasilnih uljeza u doba ratova, od gusara, uskoka i lopova s kopna ili s drugih dijelova otoka. Imao je dva glavna ulaza Vele vrata ili Dvera i Dverca, što znači male dveri, odnosno Male vrata. Današnja Dverčića to jest vrataška koja su jedina sačuvala oblik vrata u grad probijena su kasnije kada zidine više nisu imale presudnu ulogu u obrani grada. J. A. Petris nam svjedoči da su još u njegovo doba uz dvostruka hrastova, okovana, teška gradska vrata stražarili tzv. lišnici, Vrbenčani stariji od šezdeset godina. Kada bi zvonela perva zdrava Marija zatvarali su Male vrata i nosili kjuč sobun. Stali su pol Velih vrat doklam ne bi odbila perva ura noćce, a onda bi zazijali tri puti: «Gre i ki kadi, oj!!!» Ako se niki ne bi oglasil zatvarali su Vele vrata ze teškin železnin kračunon, i nosili

dva kjuča od grada od dvih vrat sucu.

Ozgora vrat kako govori I. Žic na jenoj beloj granpavoj škrili «bil je jeden mačić z delgin repon, na kraji mu je bila metlica, koti od vola; oko vrat je imel žgribni, koti konj, a pod jednun nožicun je deržal opučicu». Taj mačić je bio mrki lav, simbol Mletačke republike, kojim su Mlečani označili svoju vlast koju su preko Frankopana kao upravitelja ostvarivali u Vrbniku i na cijelom otoku. Ta opučica koju je držao mačić možda je bila i knjiga, jer se krilati lav, znak Republike Sv. Marka prikazuje s knjigom, ako je knjiga otvorena, to označuje doba mira, ima li lav zatvorenu knjigu što bi možda ovdje bio slučaj, to bi bio znak da muze šute i da traje rat. Budući da osim usputne Žicove uspomene ništa više o

tome ne znamo, ni koliko je bio star ovaj kameni reljef iznad gradskih vrata, ni tko ga je izradio, niti imamo dokumentiranu njegovu sliku, možemo samo nagađati. Prolazom kroz Vele vrata dolazilo se na Placu, ona je izgledala puno drugačije nego danas. I. Žic svedoči da je ondi bila polača Ivana Frankpana ili Knežev dvor. Na putu ki gre na Pojanu je bil star, va kamiku zdubjena mera za žito, ka je imela minicu i kvartarol. Pe se je to mesto nikad zvalo na Kvartaroli. Va južnon kraji je blizu sredi Place rasla popriva, kadi su se judi hladili, ali i zlodelnika sveživali. Na gerbinskom kraju Place je bila loža. Nigdar su tu sudili, potli derali, a va Žicovo vrime ondi su se stari sastajali čakulat, ma su se i mlađi ovuda ohmetalj i gubili vrime. Loža je u Žicovo vrijeme bila srušena,

kako bi se napravila nova. Prema njegovu tlocrtu Vrbnika ovdje je bio i općinski zatvor sagrađen polovicom XIX. st. Stari zatvor je bio u Kneževu dvoru, iza stare škole. Gradska vrata zajedno s općinskim zatvorom srušena su koncem XIX. st. radi gradnje Hrvatskog, kasnije nazvanog «Vitezičevog doma» koji je bio bombardiran za vrijeme Drugog svjetskog rata. Na njegovu mjestu niknuo je hotel «Vrbniče nad morem» s terasom. Danas je on samo zgradurina bez svoje funkcije koja nepovratno propada.

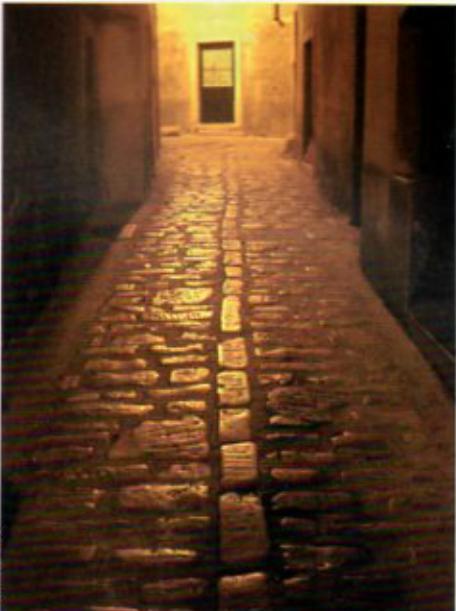
J. A. Petris se spominje da je na Placi ze prave bandi vaje od Velih vrat bila braščinska kuća Sv. Ivana Krstitelja. Na toj kući je bila velika prilika Sv. Krištofora napisana po celon zidu, branjena od dežja z jednun strehun. Ta slika je bila tako velika da je seka noge «bila debela za jednoga debelog čovika život». Va Žicovo vreme, skoro sto let nakon Petrisove smerti ondje je bil poklončić Sv. Krištofora, al je i on kako i slika propal.

U XIX. st. pa sve do 70-ih godina XX. st. na mjestu palače bila je stara škola, pa Mjesna zajednica i Matični ured, sada je ondje «Biblioteka Vitežić» i spomen tiskara Blažu Baromiću i Dragutinu Parčiću koju su osmisili članovi Vrbničke grafičke akademije. U prizemlju je mesnica.

Placa je nigdar bila i mesto, kako govori J. A. Petris, kadi se je biral poglavar pučki, če bi reć sudec i to pervu nediju miseca listopda. Na dvi ure zapolne svi bi se vrbenski muži spravili na Placi. Va loži bi za stolom od kamika sideli podknežin, pučki kancelir, stari sudec, ki je finjival svoju sučiju, dva prokadura i vokolo njih drugi rotinci. Sprid njih je bil verbenski puk, čitaj muži (!), pek bi onda podknežin predložil

jenoga muža za suca a puk bi mogel dat napervo nikoga druga, pe bi onda balotali. Vokolo su mej puk nosili jeden klobuk i jednu beritu, va klobuk se hitalo balu, glas, za jednog suca, a va beritu za drugoga suca. Na kraji bi se zbrali bali i zbrojili glasi. On ki je imel povoljnijih bal bil je zibrani, a dva kripka muža bi ga čapali za nogi i hitali va zrak. Sudec bi ondaj sebi zbral jednoga prokadura ili svoga pomoćnika. Placa je dakle bila i mjesto pravde i gradskih dogovora, a sve ovlasti pučkih izabranika bile su određene Vrbničkim statutom. Što i opravdava i današnje ime koje nosi Placa.

Današnja Placa nije više mjesto donošenja ozbiljnih i sudbonosnih odlu-

ka za Vrbnik, već mjesto opuštanja i zabave, dobre ugostiteljske ponude i folklornih nastupa. Najlipše je kad zasopu sopeli i kada se zatanca na čast mlade i mladoga ki su se odlučili oženit Vrbniku. Onda Vrbnici jedva dočekaju da zvelku svoje tenske i da se okrenu po Placi. Po letu evdi zasopu i tamburice, neka, glavno da se judi vesele.

Desno od ulaza u Grad među kućama se nalazi jedno dvorište s nazivom Kovačni-

ca. I. Žic piše: «...nutri je moj pokojni dedkovival, a seda se ni ni znat, kadi mu je kovačnica bilal». Od Place prema Mokron Dvoru nekadašnja ulica Pred magazin, u svojem nazivu svjedoči o skladištima Frankopana koji su bili tik uz Knežev dvor. Zašto se nazivi ulica Mokri Dvor i Potočina vezuju uz vodu? Je li to vezano uz nagib Potočini i veliku vodu koja se slijeva tom ulicom za velikih kiša možemo samo prepostaviti. U blizini je i Plokata. Ovaj je naziv trag utjecaja veljotskog jezika, Plokata dolazi od riječi palacata, tj. plakata, a znači trg. Nađemo li se ondje među kamenim kućama ukaže se prostor trga. Na Plokati je najživje kada pridi mladići zijat: «Ja se ženin!!!» To je stara užanca ku mladi i dneska njeguju, kako bi celon Vrbniku rekli da su zbrali svoju buduću ženu.

Ulica Galija spomen je na intenzivno mletačko uzimanje vrbenskih muži za galijote. To je utjecalo i na smanjenje broja stanovnika što je zabilježeno u biskupskim vizitacijama. Na oružane galije uzimali su se plaćenici i kažnenici, ali najveći broj je bio onih koji su po ustaljenom redu bili regrutirani. Pritom su sinovi iz imućnijih obitelji redovito unajmljivali nekog drugog čovjeka da uz novčanu naknadu i potpisani ugovor, pode umjesto njih na galiju. Rudolf Strohal piše: «Galijoti nisu na otoku Krku bili na dobrom glasu... Galijoti su pravili oporuke prije no su otplovili ratnom lađom.» O galijotima piše i Ivan Žic: «...Na galiju je hojival za keštig, ki je ča zabasival, i to za više let. Koga bi bili spravili na galiju, retki bi se vernul doma. Zločestu čoviku još i sada reku «galijot»...Kada se mati jadi na dicu, da budu dobri, reče njin: «Galija vas ne otpejala!». Zločestu čoviku reku: «Če jih je bojih od

tebe na galiji zakovano...» Ulice u kojima su stanovali galijoti nazivali su Galija, takve ulice postoje u Krku, Puntu i drugdje. Žic piše: «I jenu ulicu zovu dodar Verbnici »galija». Tribi da su nutri stavali galijoti, ma sedaj nutri stoje pošteni judi.» Ova je ulica prema graditeljskim elementima renesansnog postanka što su utvrđili stručnjaci konzervatori.

Analizom graditeljske baštine konzervatorskog tima stručnjaka otkriven je najuži prsten zidina koji je unutar sebe uključivao redove kuća najbližih tada još mjerama maloj gotičkoj crkvi. Ovaj dio grada seže najvjerojatnije u doba darovnice »Slavnog Dragoslava» u kojoj se spominje »put ki gre v Verbnik».

M. Bolonić kaže da je zametak Vrbnika u ulici Roč. Ova je ulica poznata po još nečemu. Tu je bilo jedno od mjesta radnje poznate Šenoine povjestice »Kugina kuća» napisane prema kazivanju bliskog mu prijatelja Mata Grškovića koji mu govorio o koleri u Vrbniku u XIX. st.. Ta je kuća danas ruševina, a mogla bi biti jedna od postaja zaljubljenika u književnost.

Pred Svetu Mariju, na malom trgu pred Crkvom Uznesenja Marijina u igri morskih oblutaka iscrtava se krug sa osam isječaka. Kakvo li je to kolo koje nalikuje suncu? Nije to ni dječja igra, ni kameni ukras, to je kolo vrlo znakovito i njegova je uloga bila praktična. Naime iz njega se mogu izvesti glagoljska slova, ono je »...najstariji dokaz o prvotnom položaju glagoljskih slova u crtovlju...» kaže stručnjakinja Marica Čunčić. Nije nimalo slučajno da se čarobno kolo pismenosti okrenulo upravo u »koljevci glagoljice» kako tepaju Vrbniku, jer je upravo u njemu nastalo ili se pak očuvalo najviše glagoljskih spomenika u hr-

vatskim, ali i svjetskim razmjerima. Koliko su stari Vrbenčani držali do pisane riječi dokazuje nam i ovaj predivni znak smješten uz župnu crkvu koja je stoljećima bila najvažnije sastajalište pobožnih vrbničkih vjernika.

Ulica Po' zvonik okružuje trideset metara

foto: M.K.S.

visok zvonik, sagrađen u XVI. st. Legenda kaže da je sagrađen od blaga koje je iskopano u frankopanskom Gradecu. Za njegovu gradnju bila su u Vrbnik pozvana dva bribirska meštra. Petris u svojim »Uspomenama» na jednom mjestu piše da je va staro vrime ono dno od zvonika služilo za peržun, aš je bilo »dumboko i tvero mesto». Ozgora je bila volta, po koj se spuščalo peržunera nuter po stelbici od derva, ka se ondaj zimala ča. To mesto je bilo škuro buduć je imelo na buru, samo jeno usko okno visoko jeden laket, a široko pet perst.

M. Bolonić sa zapadne strane zvonika zapaža kamenu figuru sličnu štruci kruha, te pretpostavlja da se na ovom mjestu dijelio kruh siromasima. Petris se spominja da se va zvonik i va desetinec hodelo kroz ložu, ka se zvala popovska aš je onasta na placi bila pučka. Na pravu bandu je bil

desetinec. To je bila kaptolska kuća ka je služila za sastanki i i druge potribi. Va njoj se spravjala i desetina ku je seki kmet bil obligan prenest za popi.

Zvonik i desetinec su više puta bili obnavljani. U zvoniku je napravljen »Muzej vizualnog identiteta grada Vrbnika» trudom i zalaganjem »Vrbničke grafičke akademije», uz podršku vrbničkih crkvenih i gradskih vlasti koji su prepoznali ovaj hvalevrijedan projekt kao opipljivi trag rada mladih umjetnika grafičara koji su pokušali iz vrbničkog ambijenta i povijesti iščitati njegov vizualni identitet te nadahnuti rješenja pokloniti Gradu. Osnovna ideja čitavog projekta bila je kaže Frano Paro: »...ovom starom gradu pogleda uprta u prošlost, preko umjetnosti i kulture pronaći mjesto u sadašnjosti.» Stari ponositi zvonik tako je dobio sasvim novu ulogu kroz utrobu prožetu umjetnošću. U desetincu je postavljen Lapidarij, a na Ivanu 2006. ovdje je svoju izložbu umjetničkih fotografija postavio Petar Trinajstić koji je u svakoj fotografiji uhvatio djelič vrbničke duše.

Krenemo li od Place današnjom Petrisovom ulicom, prolazimo nekad starom ulicom Pre' Sv. Križ koja je ime dobila po kapeli Sv. Križa koja više ne postoji. Slijedi ulica Saliž. Najvjerojatnije je naziv dobila prema talijanskom selciato kako tumači D. Parčić, što bi mogli iščitati kao put popločen kamenjem. Potom ulica Glavača. Prema tumačenju Strčića, ovaj naziv asocira na mogućnost sjedišta glavara, u malenoj palači Bačin dvor. Uz ovaj i u Vrbničkom polju ima nekoliko lokaliteta koji govore o svojini Bačina to su Bačin melin, Bačin laz, Bačin drmun. Drži se da su nazivi po knezu Bartolu VII. nadimkom »Bačinu» koji je

živio u XIV. st.

Baćin dvor je srednjovjekovno frankopansko zdanje koje je Bartol Baćin učinio utočištem za sve one koji su bježeći pred rukom pravde, tu zatražili utočište. I. Žic piše: «Ov je bil nigda na glasu. Ako je čaki va niko starinsko vrime udelival, za č'bi mu morala poć glava na nbandu, ni mu bilo trivi, nego zateć se va Baćin dvor; ni-jeden ni smel na njega više ruki položit. Ostal je pošten, kot da ne bi bil nigdar nikakova zla udelal»

Danas je prizemlje utočište za sve one koje u hladovini Baćin dvora žele pronaći okrjeput, dok je kat utočište umjetnika, entuzijasta, zaljubljenika u Vrbnik. Ovdje se održavaju koncerti, izložbe, pjesničke večeri te promocije knjiga i umjetničkih djela, a nastala su ovdje i vrijedna djela umjetnika-grafičara članova VGA.

Spuštajući se nasuprot Baćin dvora među kućama se sakrio se maleni trg Mala placa. Mogli bi u nazužoj gradskoj jezgri spomenuti i ulice Pod jabelnu, Smokovec, Opjicu, Gulin... Što bi nam otkrila etimologija njihovih naziva?

Istraživanjem ulica kroz dostupnu litera-

turu pružen mi je užitak putovanja kroz vrijeme mog rodnog grada, no samotnost vrbničke gradske jezgre bila je upečatljiva. Nekad je ovdje vrvio život, danas ulice šute... prolazeći vijugavim, opustjelim ulicama Grada čovjeka prožima spokoj, mir, tišina koja odzvanja u koracima. Srca se lovi nostalgija, kroz emotivni trenutak osvješćuje se čvrsta veza s korijenima. Ulicama tek povremeno prolaze bujice ljudi koji se dive ovoj starini i odlaze, ili pak umjetničkih duša koje osjete povezanost s ovim gradom. Odani Vrbenčani nedjeljom i za blagdane ožive gradsko središte na putu prema župnoj crkvi. Najvjernije su Gradu prignute starice koje svakodnevno hrle u njegovu jezgru, u okrilje Gospodina da potraže utjehu, nadu, pomoć. Nekoliko puta godišnje najstarije gradske ulice razbude zvuci sopela ispraćajući mladence u zajednički život, znak je to da Vrbnik ne živi samo prošlost već da i generacije mlađih ljudi odlučuju pronaći svoje sutra ovdje.

Život se potpuno preokrenuo užurbani život preselio se izvan gradskih zidina, čije ostatke vidimo Pod keštel. One će

nadamo se biti obnovljene budući je to u ovogodišnjem planu općine Vrbnik. Vrbenčani više ne žive stisnuti jedni uz druge u visokim kamenim kućama već u komotnim novim kućama s prostranim vrtovima i prostorima za omiljene lime-ne ljubimce. Kamene starine prepustene tržištu nekretnina postaju kuće za odmor nekim drugim ljudima koji su zavoljeli Vrbnik. Oni se stišu unutar gradskih zidina tražeći rasterećenje od nemirnog i burnog života na ulicama nekih većih hrvatskih gradova. Možda ni sami nisu svjesni što su nekada skrivali zidovi u kojima danas pronalaze smiraj. Svi su oni dobrodošli ako poštuju naš Grad i zakone njegova postojanja, ako čuvaju tragove prošlih vremena koje skrivaju njihove kućice, a naše predivne perle mediteranske arhitekture.

Ali i mi domaći moramo prepoznati njegovu vrijednost. Moramo poštovati i njegovati sve starine koje nam pruža, licem uprtim u budućnost, jer okretanje prošlosti bez građenja uvjeta za život u budućnosti vodi ovaj grad u uspomenu. Prema naporima današnjih generacija Vrbenčana Grad ipak ima svoje sutra.

Neka stare vrbenske ulice budu i dalje dragocjena susretišta Vrbenčana, svih zaljubljenika u Vrbnik i svih slučajnih prolaznika. Neka Vrbnik bude i dalje rasadište mlađih talenata. Neka bude inspiracija umjetnika i izvor znanstvenih spoznaja i istraživanja.

foto: M.K.S.

Dina Valković-Sokolić, prof.

Vrbnik – grad popi i meštric, II. dio

«Onaj koji radi, taj i griješi», mogao bi biti naslov ovog ispravka članka Vrbnik – grad popi i meštric koji je objavljen u lipanjском - ivanjskom broju Vrbničkih vidika.

Koliko god sam se puta ograđivala od toga da vjerojatno uz velik broj navedenih učiteljica, nastavnica i profesorica, nazivane u Vrbniku jednim imenom - meštrica, sigurno ima još onih koje su svoj radni vijek posvetile obrazovanju, dogodilo se upravo ono što nisam željela. Matična knjiga krštenih bila je vodilja popisivanja vrbenskih meštric, a u Matičnoj knjizi su navedena djevojačka prezimena (bez prezimena preuzetog udajom), pa je to često teško spojiti s imenima pod kojima ih poznajemo. S obzirom da je posao meštric usko bio vezan i za političko opredjeljenje, osobito do 1990. godine, mnoge Vrbenke, iako su završile nastavničke studije, u tom trenutku nisu dobile posao u struci. Njihova je prvotna namjera bila raditi kao meštrice, ali iz različitih razloga to nisu uspjеле ostvariti, pa time čine nemali broj onih koje su završile nastavničke studije, a nisu nikada radile u struci ili su radeći u obrazovanju provele kraće vrijeme.

Ovaj članak time dobiva i svoj drugi dio.

Izostavljene su slijedeće «meštrice» (pojam označava učiteljice, nastavnice i profesorice) na koje sam upozorena:

- Marinka Feretić

- Nikica Matanić- Šverko
- Katica Matanić -Fister
- Anica Dminić
- Karmela Volarić-Sokolić
- Slava Stašić – Matković
- Bosiljka Fugošić
- Marija Dminić – Milčetić
- Marica Šulina -Turato
- Agneza Matanić -Hodanić
- Anka Mihovilić
- Marija Hodanić – Šimanić
- Marija Parčić – Gršković

Svakako u Vrbniku žive i meštrice koje nisu krštene u Vrbniku , ali su porijeklom iz Vrbnika pa su udajom ili na neki drugi način postale dio današnjega Vrbnika te ovoga trenutka rade na otoku Krku i svakodnevno poučavaju u trima odgojno-obrazovnim ustanovama na Krku. Time se broj meštric koje se danas izjašnjavaju da su iz Vrbnika povećava, jer s obzirom na broj stanovnika dosta meštric iz Vrbnika radi na otoku Krku.

U Vrbnik svakoga ljeta dolaze meštrice, Vrbenke po porijeklu koje rade negdje drugdje, a nismo ih našli u Matičnim knjigama jer nisu tu živjeli, iako se nanovo svake godine vraćaju Vrbniku. I ako tako tražimo dalje, žene-meštrice iz Vrbnika, ili one koje se tako izjašnjavaju, i danas vjerojatno čine najzastupljenije zanimanje.

u vrbničkoj školi (B. Toić, H. Morožin, M. Dujmović, B. Lončarić i dr).

Možda je neka vrbnička djevojačica baš zbog njih izabrala za svoje zanimanje posao meštrice.

Tekst u prošlom broju Vidika napisan je u dobroj namjeri pa je zato i dobio ovaj drugi dio želeći ispraviti učinjene pogreške.

«Onaj tko radi, taj i griješi», a ponekad su pogreške izazvane i zahvaljujući tehničici kojom se koristimo (jer neka su imena izostavljena i u «mailanju»). Svakako nije zahvalno navoditi imena, osobito ako ne postoji nikakav popis po kojem to radite.

Cilj je postignut. Ja sam vas potaknula na razmišljanje i, iako sam možda svojim člankom izazvala negodovanje, a kod nekih i bijes, sjetili ste se i vi još nekih meštric i, s manje ili više negodovanja, upozorili ste me na izostavljene - pa ispred sebe imate drugi dio. Zahvaljujem i onima koji su mi pomogli dopuniti imena u dobroj namjeri.

Ukoliko ovo netko bude činio nakon mene u nekoj drugoj zгодi, vjerojatno će mu biti lakše jer će mu ovaj tekst poslužiti kao polazište, ili će možda biti upućeniji od mene.

Mira Katunar, prof.

Šireći temu na ovaj način treba spomenuti i one koji su došli u Vrbnik dobivši posao ovdje pa su tu i ostali do mirovine radeći

ONA JE ZNALA DOŽIVJETI STOTU

Razgovor s najstarijom Vrbenkom, meštrićom Marijom Volarić Juranić povodom njezina stotog rođendana

Obljetnice su razlozi za veselje, druženja, sjećanja..., a razlog pisanja ovoga teksta je stota godišnjica rođenja meštriće Marije Volarić Juranić.

Pripremajući se za posjet ovoj našoj slavljenici, razmišljala sam koliko radosti, sreće, zadovoljstva, ali i tuge i bola «stane» u jedan život dug stotinu godina. Čemu onaj tko ih doživi treba zahvaliti na dugo-vječnosti?

Miješala su se raspoloženja dok sam vozila do Doma za starije osobe na Kantridi gdje živi meštrica Marija zadnjih jedanaest godina.

Ostala sam iznenađena kad se oglasila žena glasnoga i jasnoga glasa s još vrlo bistrim sjećanjima, jer ja to ipak nisam očekivala od jedne stogodišnjakinje koja više od poslednjih deset godina ima ograničen broj ljudi s kojima kontaktira, a i prostor u kojem se nalazi je ograničen.

VV : - Recite nam nešto o vašim roditelji-

ma, braći, obitelji.

Meštrica Marija: Rođena sam u obitelji Volarić Petra zvanog Pjero, ribara u čijoj su obitelji i braća i sestre već bili školovani i u čijoj se obitelji osobito cijenila knjiga, znanje i «lijepo». Majka Mare bila je domaćica i imala je tri sestre koje su živjele u Rijeci i imale pekaru. Majčin brat bio je Mate Dvornićić koji je nakon godina provedenih izvan Vrbnika jedno vrijeme bio kod moje matere. Materina bratućeda Katica uzela me je u Rijeku s dvanaest godina da bih tamo upisala realnu žensku gimnaziju na Sušaku (pedagoškim smjer). U to vrijeme ravnatelj je bio Vladimir Nazor.

Bila sam najstarija između šest sestara i brata u obitelji. Mogla sam biti službenica ili meštrica, ali uvijek sam mislila da je bolje biti meštrica i raditi s djecom. Njima se može dati, ali i od njih primiti, a učitelja se uvijek trebalo. Pa čak i mala mjesta trebala su učitelja za razliku od činovnika. Njih je trebalo manje. I tako sam postala meštrica. Željela sam nastaviti školovanje dobivši mogućnost studirati slavistiku na

preporuku Vladimira Nazora, ali doma je bilo još braće, a mati je htjela da se zaposljam kako bih mogla pomagati školovanje sestre...

Sestra Franka bila je kod teta u Rijeci i završila je kao i ja realnu žensku gimnaziju (pedagoški smjer). Karmela je išla u Učiteljsku školu u Karlovcu i pet sam godina pomagala materi u njezinu školovanju. I sestruru Zoru mi je poslala u Jurandvor kako bi tamo završila Građansku školu, a i bratućedu Tonici Mahulja. Poslije su one završile Učiteljsku školu u Kastvu, a nakon toga Pedagošku akademiju. Brat Ivo završio je Građansku školu i radio je kao pekar u Rijeci. Kate se školovala za medicinsku sestruru. Sestra Nevenka je završila Građansku školu, udala se i ostala u Rijeci. I tako smo nas četiri sestre radile kao meštrice.

VV : Gdje Vam je bilo prvo radno mjesto?

Meštrica Marija: Prvo radno mjesto bilo mi je u Lici, u Bjelopolju kraj Korenice 1927. godine. Nakon toga službovala sam u Jurandvoru i tamo sam upoznala, tada još studenta, a kasnije dr. veterine, Antuna Juranića. U Jurandvoru sam ostala do

1945. godine i onda smo došli u Krk gdje sam provela svoj radni vijek do mirovine. VV : Što ste sve radili u svom učiteljskom radnom vijeku?

Meštrica Marija: Obavljala sam različite poslove. Predavala sam gotovo sve predmete jer je nedostajalo nastavnika, a i profesora u Gimnaziji pa sam tako i tamo predavala francuski, nakon toga hrvatski ... , a bila sam i direktorica škole jedno vrijeme.

Marija Juranić s dvjema kolegicama dvadesetih godina 20. st.

VV: Čega se dobrog ili lošeg sjećate u svom poslu?

Meštrica Marija: Ne pamtim ništa tako loše u svojem poslu. Jako sam bila zadovoljna svojim zvanjem jer najljepše, ali i najteže, je raditi s djecom. Nikada nisam požalila što sam postala meštrica. Mislim da sam bila stroga, ali pravedna.

VV: Kakav je bio odnos prema učiteljima na početku vašeg radnog vijeka i na kraju? Je li se to promjenilo?

Meštrica Marija: Posao meštra bio je cijenjen i tako su se djeca i ponašala prema nama. To su dobili u svojem roditeljskom domu da poštuju i meštra i starije. Obavezno školovanje trajalo je od četiri pa kasnije do osam godina. Oni koji su se htjeli školovati, oni su to zaista željeli i znali su da njihovo školovanje podrazumijeva velika odricanja njihovih obitelji.

Jedan od mojih najsretnijih trenutaka bio je kad sam prvi puta ušla u razred u Beogradu.

VV: Postoje li životni recepti? Često ljudi kažu da su živjeli dugo zahvaljujući nekom posebnom ritualu, načinu življenja, ispijanju čaše vina i sl. Čemu dugujete svoju dugovječnost?

Meštrica Marija: Za to je zaslužan samo moj organizam, a ne ja. Mislim da nema recepta ni za što u životu. Prihvaćala sam nesreće na razuman način i nosila se s njima. Mislim da je upravo to ono bitno: da čovjek zna prihvati sve što ga u životu snađe i da se nosi sa svojim problemima, ali i veseli i uživa u dobrim stvarima. Treba se znati postaviti prema svemu u životu, sve staviti na pravo mjesto, prilagoditi se prilikama. A moram reći da u životu ni u čemu nisam pretjerivala.

VV: Postoji li recept za dobar odgoj djece? Što se je promijenilo u odnosu na današnju djecu?

Meštrica Marija: Ne postoji recept, nego svatko stvara svoj recept od materijala koji ima. U svakom poslu, a osobito u našem poslu, najvažnija je dosljednost učitelja, roditelja i svih onih koji odgajaju djecu, ali i odgovornost djece. Svako dijete je drugačije i treba ga tako promatrati. Ali recepta nema. Osim sreće, koju neki imaju, a neki nemaju s djecom, kako je važno uložiti u njih svoje vrijeme i rad.

VV: Kakav je bio Vrbnik vašeg djetinjstva? Kakvi su bili ljudi u Vrbniku?

Meštrica Marija: Vrbnik je bilo mjesto poštenih ljudi ... i vrijednih.

VV: Sjećate li se svojih učiteljica?

Meštrica Marija: Da, svakako. Sjećam se Kate Matanić (Škatulinica) i Marije Trnjastić i Anke Volarić (Vašilke). Sjećam se mnogih dobrih meštric, učitelja i profesora.

VV: Koga imate od članova uže obitelji?

Meštrica Marija: Rodila sam tri puta, ali sada imam jednu kćerku. Imam i unuke Ivu i Veljka koji žive u Americi, a i dva praprunuka.

VV: Razmišljate li kada o smrti? Bojite li se smrti?

Meštrica Marija: Najprije vam se čini da je smrt jako daleko i da još imate puno vremena, ali iako mislite da ja više nemam puno vremena, ja se još uvijek veselim životu i jedva čekam da mi za blagdane dođe unuk Veljko da zajedno na Badnjak proslavimo moj stoti rođendan. Sljedećeg ljeta doći će i moja unuka s dva praprunuka. Veselim se susretu s njima i živim za to da bih i njih još vidjela. Ne uzimam neke «oz-

biljne» lijekove, osim onih koji mi malo olakšavaju boravak u krevetu i bol u ledima. Rado se sjećam ljudi s kojima sam provela život i često mislim na njih, ali veselim se svakom novom danu. Za smrt ima vremena, ovdje mi je lijepo. Ha! Ha!

Nasmijali smo se. Vrijeme je brzo prošlo u

Marija Juranić s unukom Veljkom

društву naše slavljenice i njezine «cimerice», Vrbenke po ocu, gđe Jelče (Gabrijele) Feretić-Crljenko.

I nakon stotinu proživljenih godina, unatoč nekim preprekama koje nose godine, meštrica Marija Volarić Juranić može se pohvaliti bistrinom i voljom za životom. Svakodnevno čita dnevni tisak jer želi biti upućena u sve što se događa, ali i posuđuje knjige u knjižnici.

Želimo Vam još mnogo proživljenih dana i uživanja u svakom novom te da dočekate svoje praprunuke sljedećeg ljeta.

Vraćajući se, razmišljala sam o tome kako ni mnoge nedaće ili neki teški trenuci koje svi proživljavamo pa ih je tako proživjela i ona, nisu u njoj uništili onaj životni elan i maknuli sjaj iz njenih očiju.

Ona je znala, htjela i mogla doživjeti stotu. Čestitamo!

Mira Katunar, prof.

Vrbnik ima stogodišnjakinju

Ljudi koji dožive sto godina života prilično su rijetki. Naš Vrbnik može se pohvaliti da ove 2006. godine ima svoju stogodišnjakinju.

Marija Volarić Juranić rođena je 24. prosinca 1906., točno na Badnjak, u jednoj kući na vrbničkoj Veloj placi od oca Petra (Pjera) Volarića i Mare rođene Dvorničić. S obzirom na njezinu visoku životnu dob, reći ću par riječi o njoj kao njezina sestra. Dok je bila učenica, isticala se svojom bistrinom i marljivošću. Bila je savjesna i uzorna učiteljica, svojim roditeljima dobra kći, a svojoj obitelji dobra mati i žena. Držala se one naše izreke: «... u svemu po meri». Svakako to duguje i svojim genima. Naša prabaka po ocu, Katarina Oršić, doživjela je 93 godine života, ali

Marija ju je sa svojih 100 nadmašila. Preci su nam bili iz slijedećih vrbničkih obitelji po ocu: Volarić (Šišuja), Mihalić, Bagatela, Oršić, Žic, a po materi: Dvorničić, Lukarić (Šimuni), Volarić (Franovići), Petrić (Petrušići).

U svojoj stotoj godini potpuno je bistra i razumna. Pamćenje joj je izvrsno. Još uvijek puno čita novine i knjige. Svoje staračke dane provodi u Domu umirovljenika na Kantridi u Rijeci.

Nije izgubila volju za životom.

Zaželimo joj sretan stoti rođendan i da još koju godinu poživi na radost svoje obitelji, a i nas Vrbenčana.

Zora Volarić Perhat

Sestre Volarić s lijeva na desno: Zora, Katica, Karmela, Nevenka, Franka i Marija

NEBESKA SINFONIJA

Sence lipo ko nas tepliš
i zrakami zlatnin gerliš,
z misecon se namiguješ,
svitlost dana najavjuješ!

Misec, sence i zvezdice
nebon brode kot sestrice,
Božju službu oni verše
i na vrime ju overše.

O, miseče, ti putniče,
ti nana noći naše svitiš,
svitlon svojin zvezdi slipiš,
lipotun nas svojun pliniš.

Zvezdice, ti posestrice,
igraju se nemilice.
Oni naši dnevi kroje
Mlučnun stazun kada brode.

Misece nan žitka brojiš
kada svoje mjeni krojiš,
uplivaš na blago, čudi,
mora, plime i sih judi.

Misec bledi, zvezdi jato
i senčeće umiljato,
zora ka nan nebo šara,
a i munja kad zapara.

Ki je stvoril tu lipotu
na nebeskon ovon svodu?
I očutin glas umilni,
Ti, vojeni Bože silni!

Marica Stašić-Milić

DANI VINA OTOKA KRKA VRBNIK 2006.

Manifestacija koja se 25. i 26. kolovoza treći put održala u Vrbniku iz godine u godinu privlači sve veći broj domaćih i stranih posjetitelja. Ideja koja se prije tri godine rodila u članova TV TZO Vrnik, zamišljena je na način da se uz vinare iz Vrnika, odnosno otoka Krka, svake godine pozovu u goste i vinari iz neke druge županije.

Prve godine naši su gosti bili vinari Zagrebačke županije, prošle iz Sisačko-moslavačke županije, a ove vinari iz Bjelovarsko-bilogorske županije.

Stotinjak gostiju, među kojima

gostiju s vinarima z Vrbnika te predstavnicima Općine i TZO Vrnik u vinariji Katunar.

Naredna dva dana od 11 sati ujutro do kasnih večernjih sati na Trgu Škujica i na Placi Vrbničkog statuta, na dvadeset i jednom štandu koji su tom prilikom postavljeni, svoje su proizvode izložili vrbničke vinarije Katunar, Toljanić, Nada, Vrnik, Šipun, Vrnik verbenici, Čubranić i sinovi, kao i iz suvenirnice Vrnik, iz Malinske vinarije Frajona, iz Kornića

OPG

Magriž izložio je svoje sireve, iz Buzeta „Tartufino“ proizvodi te iz Bjelovarsko-bilogorske županije: Vinogradarsko-vinarska udruga «Grozd» Štefaniće, Udruga

vinogradara, vinara i voćara «Čazma», Voćarsko-vinogradarska udruga «Bilogorski bregi» Kapela, Udruga vinogradara, vinara i voćara «Trojstvo», Veliko Trojstvo, Udruga vinogradara, vinara, voćara i povrtlara «Šandrovac», Hrvatska udruga voćnih vinara,

Daruvarska vinogradarska zadruha, Bal del 1862 d.d.- vinarija Daruvar, Udruga kuhara BBŽ, Turistička zajednica BBŽ, te proizvođači meda, sira i ostalih eko proizvoda.

Na štandu TZO Vrnik posjetitelji su za 25,00 kn mogli kupiti prigodnu čašu i bon za četiri degustacije, koju je bilo moguće izvršiti kod bilo kojeg vinara, a po prigodnim su se cijenama prodavali i svi ostali izloženi proizvodi.

Tijekom trajanja manifestacije, a u suradnji s Hrvatskim zavodom za poljoprivredno savjetodavnu službu, Odsjeka Primorsko-goranske županije iz Rijeke, organiziran je za vinare okrugli stol na temu Novi trendovi u vinogradarstvu. Izlagali su prof.dr. Edi Maletić sa zagrebačkog Zavoda za vinogradarstvo i vinarstvo pri Agronomskom fakultetu te dipl.ing.agr. Tomislav Božičević, viši savjetnik za vinogradarstvo HZPSS, Odsjek PGŽ.

Organizirane su i radionice za vinogradare koje su vodili mr.sc. Sanja Biškupić na temu Priprema za jesenju gnojidbu vinograda, zatim dipl.ing.agr. Andrej Jelčić s temom PLEDGE

50 WP – novi herbicid u vinogradu te dipl.ing.agr. Jadranka Aleksić koja je govorila o Bayerovoj paleti proizvoda u vinogradarstvu. Osim svega toga, na Škujici se mogla pogledati i izložba vinogradarske i vinarske opreme.

U zabavnom programu, osim već spomenutih članova folklornog ansambla Centra za kulturu i informiranje „Dr. Franjo Tuđman“ iz Grubišnog Polja, sudjelovali su članovi folklorne skupine VKD «Frankopan» iz Vrnika, ženska klapa «Valomet» iz Vrnika, Vrbnički Triater te grupe «Neptun» i «Forte», također iz Vrnika.

Župan Bjelovarsko-bilogorske županije Damir Bajs otvorio je 3. Dane vina otoka Krka sa željom da se čim prije izmjeni zakon o 0 promila, a posebno mu je bilo drago da se i na ovakav način može povezati kontinentalna Hrvatska s otokom Krkom.

Općinski načelnik Franjo Toljanić i pred-

Foto: M.K.S.

dožupan Zvonimir Karakaš, predstojnik Ureda župana Dalibor Jurina, pročelnica Upravnog odjela za poljoprivredu Dominika Tomerlin-Pretula, direktor TZ BBŽ Antun Turčić, članovi folklornog ansambla Centra za kulturu i informiranje „Dr. Franjo Tuđman“ iz Grubišnog Polja, članovi Udruge kuhara, vinari, voćari, proizvođači meda, sira i ostalih eko proizvoda stigli su već četvrtak popodne.

U 20,30 organizirana je zajednička večera

Daruvarska vinogradarska zadruha, Bal del 1862 d.d.- vinarija Daruvar, Udruga kuhara BBŽ, Turistička zajednica BBŽ, te proizvođači meda, sira i ostalih eko proizvoda.

Na štandu TZO Vrnik posjetitelji su za 25,00 kn mogli kupiti prigodnu čašu i bon za četiri degustacije, koju je bilo moguće izvršiti kod bilo kojeg vinara, a po prigodnim su se cijenama prodavali i svi ostali izloženi proizvodi.

BERBA 2006.

sjednik TZO Vrbnik Ivan Lukarić pozdravili su mnogobrojne goste u ime domaćina te su izrazili svoje zadovoljstvo rejtingom i brandom vrbničke žlahtine kao prepoznatljivog znaka Vrbnika. S tim se složio i Ivo Zrilić, član Županijskog poglavarstva, koji je prenio pozdrave župana Zlatka Komadine te potvrdio da je PGŽ prepoznaala vrbničku žlahtinu kao brand kojim će se moći izaći i na svjetsko tržište, jer ono sve više traži i cijeni ovakve autohtone sorte. Otvorenju je prisustvovao i župan Koprivničko-križevačke županije Josip Friščić, koji je zahvalio i prihvatio poziv domaćina da iduće godine na Danima vina gosti budu vinari upravo te Županije.

Goste iz Bjelovarsko-bilogorske županije, pune ugodnih dojmova i riječi hvale za domaćine, ispratili smo u nedjelju u prijepodnevnim satima.

Na kraju moram zahvaliti i spomenuti one koji su najzaslužniji i bez čije pomoći ne bi mogli realizirati Dane vina, a to su: Bjelovarsko-bilogorska županija, Općina Vrbnik, Primorsko-goranska županija, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, Hrvatska turistička zajednica, Turistička zajednica Primorsko-goranske županije, Hrvatski zavod za poljoprivredno savjetodavnu službu Odsjeka PGŽ iz Rijeke, vrbnički vinari i ugostitelji te Turistička zajednica Općine Vrbnik.

Vidimo se 24. i 25. kolovoza 2007. na sljedećim Danima vina otoka Krka u Vrbniku!

Direktorica TU TZO Vrbnik
Sanja Polonjo, dipl.oec.

Prvu polovicu posla, onog u vinogradu, smo obavili. Berbu 2006. priveli smo krajem i sada je na vinarima da odrade preostali dio posla, odnosno da proizvedu vino, odnjeguju ga do zadovoljavajuće kvalitete, marketinški i tržišno prezentiraju, prodaju i, naravno, naplate. A ostvarenim financijskim priljevima da isplate grožđe, osiguraju kontinuitet poslovanja, zarade dohodak, raspodijele dobit, reinvestiraju...

Vinogradarska godina bila je specifična, kao i svaka pojedinačna proizvodna godina. Može se reći da smo iz zime odmah ušli u ljeto. Naime, zbog početne hladnoće imali smo usporeniju vegetaciju, ali i niske tempereture u cvatnji, što je istu dijelom poremetilo. Cvat se djelomično osipao i već tada je primjećen Botrytis tj. truljenje.

Nakon tog razdoblja slijedio je ulazak u period visokih temperatura i ve-

likih vrućina pa smo krajem srpnja opravdano strahovali od suše. U tom periodu dosta je radova bilo usmjereni i vremena utrošeno na sprječavanje isušivanja tla (frezanje, kultiviranje).

U kolovozu je stigla očekivana kiša s izmjenom lijepoga vremena, da bi u rujnu

imali period sunčanog vremena, s ne previsokim temperaturama. To je bio idealan period za odstranjivanje lišća oko grozdova da se dobije na prozračnosti, čime se smanjila opasnost od bolesti, ali i pospješilo dozrijevanje. Ove godine postojala je realna opasnost od Botrytisa zbog povećanih oborina nakon sušnog razdoblja pa je u tom smjeru i tekla zaštita vinograda.

Kao i svake godine, nestripljivo smo očekivali početak berbe, kako zbog straha od truljenja grožđa, tako i zbog mogućih vremenskih neprilika. Dozrijevanje grožđa praćeno je sa zebnjom jer je uočen napad Botrytisa, što je bilo posebno izraženo u onim vinogradima u kojima

foto: M.K.S.

nije bila izvršena pravilna zaštita pa je i ta činjenica određivala početak i rokove berbe. Unatoč navedenom, grožđe je doseglo tehnološku zrelost te se pristupilo berbi koja se odvijala po izrazito povoljnom vremenu, što je olakšalo branje i cje-lokupan otkup i preradu grožđa.

Kada govorimo o tehnološkoj zrelosti, mislimo na trenutak kada količina šećera više ne raste, a koncentracija kiselina ne pada. Tako smo u ovoj berbi imali relativno dobre parametre šećera i kiselina. Šećeri su iznosili između 16 i 18% po Babou, a kiseline su bile oko 6,5 g/l. Za berbu 2006. tako možemo reći da je bila dobra ako je uspoređujemo sa zadnjih desetak bebri. Ako je pak uspoređujemo s berbom iz

1931., kada je u Vrbničkom polju, prema Stipetiću, u moštovima žlahtine izmjeren 18,5% šećera i 7,1 g/l kiselina, onda možemo zaključiti da je berba 2006. samo relativno dobra.

Ono što je, osim navedenog, obilježilo berbu 2006. jest i interes za preradu crnih sorata, što je svakako obećavajuće, jer bi se time upotpunila ponuda i ojačala prisutnost i raznolikost vrbničkih vina na tržištu. Prerađeno je više crnih sorti grožđa i to autohtonih i introduciranih (uvedenih). Navedeno će sigurno rezultirati preporukom za sadnju crnih sorti u budućnosti, ali i utjecati na potrebu što skorijeg utvrđivanja autohtonosti pojedinih crnih sorti.

Nadam se da ćemo, obzirom na tehnologiju u našim podrumima, kao i na stečena znanja, uspjeti proizvesti žlahtinu profinjene i prepoznatljive kvalitete i elegancije, jer situacija na tržištu postaje sve

težom i složenijom. Vina su u ponudi sve mnogobrojnija, dotjeranija, a za kupce atraktivnija cijenom. Da bismo se mogli nositi s takovom situacijom, a uzimajući u obzir i važnost vinogradarstva i vinarstva u ekonomskom i egzistencijalnom smislu za cijeli Vrbanik, moramo biti što kvalitetniji i u vinogradima i u podrumima, i u prezentaciji i u prodaji.

U nadi da ćemo piti dobru i kvalitetnu žlahtinu berbe 2006., nazdravljam svim Vrbenčanima, priateljima Vrbnika i ljubiteljima žlahtine! Želim vam svima čestit Božić i uspješnu poslovnu i vinogradarsko-vinarsku 2007., a sretnu i u svakom drugom pogledu... Živjeli!

Ivica Dobrinčić, dipl.ing.agr.

KOLEBA

Koleba van počne veče od Adventa
kad sprid kuće pridi, duša je kuntenta,
zač dičicu malu još i veći prate,
kantaju sprid vrati da ti serce plače.

Siromašna dica tako su prosili
da bi njin za doma ki ča udilili.
Za Luciju svetu rekli bi za oči,
a na Bedni sveto, sve do opol noći.

Napjevi su lipe oni naučili
kantajući vokolo su se i zmučili.
Bez postol su bili, nogi bi zmočili,
da bi ča za doma brižni izprosili.

Tako van je bilo va no staro vrime,
mižeriji da bi zaterlo se ime,
ma još i daneska ona sviton hara:
niki nima kruha, niki peln je blaga.

Za novo se leto dici šoldi daje
da se ne zateru te stare užance.
Šoldi se podili baš za dobru ruku
da se ne pozabi na onu staru muku!

Marica Stašić-Milić

I NA PUSTOM ZEMLJIŠTU MOŽE SE NAPRAVITI PLODNO TLO

Interview s fra Jerkom Valkovićem

- VV: Kuda Vas je vodio Vaš životni put?
- Osnovnu školu završio sam u Vrbniku. Zatim sam pošao na Badiju na Korčulu gdje sam završio nižu gimnaziju, a u Dubrovniku sam nastavio višu gimnaziju. Teološki fakultet započeo sam u Splitu, a završio u Zagrebu.
1943. služio sam mlađu misu u Vrbniku. Tri mjeseca nakon mlađe mise, više od godinu dana bio sam kapelan u Vrbniku. Plovan je tada bio Vjekoslav Volarić, već u godinama, tako da sam ja zapravo u Vrbniku vršio službu župnika.
- Iz Košljuna sam išao pješice u Vrbnik. Petkom bih dolazio u Vrbnik, a ponedjeljkom se vraćao na Košljun.
- Zatim sam otišao u vojsku u Zagreb, a potom u Pazin.
- U Pazinu sam predavao u gimnaziji vjeronauk i crkvenu povijest, a uskakao sam i kada je trebalo zamijeniti kojeg profesora.
- Petnaestak godina predavao sam u sjemeništu.
- VV: Tamo ste predavali i svom nećaku, kardinalu Bozaniću?
- Bio sam mu profesor u pazinskom sjemeništu. Isticao se među đacima svojim poнаšanjem i učenjem. Kada bih postavio pitanje, nije nikada žurio s odgovorom. Najprije bi dobro promislio pa tek potom odgovorio.
- VV: Vrbnik ima veliku kulturu i duhovnu baštinu – čini se ipak da tu baštinu ne njegujemo dovoljno? Primjerice, boli nemar za biblioteku Vitezić...
- Kada sam bio kapelan, na svojim rukama prenio u Crkvu, u kapelicu Božji grob, knjige iz knjižnice Vitezić.
- Sve je to bilo posve samoinicijativno. Jednostavno, spašavao sam što sam mogao. Neke sam knjige stavio i u sakristiju, s obzirom da je crkva bila otključana, a sakristija zaključana.
- Jednom sam bio naišao na neke knjige razbacene na ulici – to je netko namjerno bio napravio. Ali uglavnom sam to svojim rukama bio prenio i spasio.
- VV: I Vrbnik i Košljun posjećuje velik broj turista, izletnika.
- Kakva su Vaša iskustva, kako sačuvati svoj identitet bez banaliziranja u turističke svrhe?
- To je sve išlo spontano, prirodno, bez umjetnog pokazivanja. Tu sam prisutan i radeći svoj posao.
- Trebalo je znati i jezike. Meni je pomogao talijanski kojim se dobro služim, a kad je trebalo pomagao sam se i s francuskim.
- Bilo nas je više, pa smo se nadopunjivali, npr. fra Ivo Peran. Posjetitelje je zanimalo sve, naš život, a imali smo što i pokazati, prošlost, aktivnu prisutnost dugu 500 godina.
- Ljudi su me često pitali zbog čega to ljudi dolaze na Košljun i njega se vraćaju?
- To zrači iz Košljuna. To zrači jedan život, prisutna aktivnost. Košljun zrači duhovnom i intelektualnom proživljenošću.
- VV: U kojim slikama pamtite Vrbnik?
- Vrbnik.... Tamo sam prvi put doživio sunce. Vrbnik pamtim iz vizure Supca. Vrbnik, more, Crikvenica i Novi pa planine, šarolik je to i nezaboravan krajolik.... Ravnice mi nisu ništa značile, Slavonija me nije baš zainteresirala, privlačila me ta raznolikost, bogatstvo oblika...
- VV: Kada uspoređujete Vrbnik prije i sad – koje razlike najviše dolaze do izražaja?
- Vrbnik sam doživio kao kapelan. Mislim da je život prije bio puniji, karakterističniji. Sada kao da se razvodnjava... Bilo je više susreta i zajedničih pothvata. Ma nije to ničija krivnja, nego jednostavno razvoj života...
- U Vrbniku se sve doživljavalo u Crkvi, svako vjenčanje, svaki sprovod bio je zajednički doživljaj – cijela je crkva sudjelovala, pjevala... Danas se sve to nekako prenosi u okvir obitelji
- VV: Kada ste se odlučili za duhovno zvanje?
- To ne bih znao točno reći iako me to svi pitaju. Prvi sam put to rekao ocu kada sam imao 10 godina. Do 7 godina već sam

bio završio 1. razred, primio sv. Pričest i sv. Krizmu. Rođen sam 5. kolovoza tako da sam sa šest godina već bio pošao u školu. Uvijek sam u svojoj generaciji bio među najmlađima.	Na Badiji se već vidjela kvaliteta škole iz koje su dolazili učenici.	Učitelj, kada predaje u školi, predaje sebe. Nema toga: naučiti pa predavati; treba sve to "prožvakati".
Kada su bili ukinuli građansku školu prebacio sam se na Badiju, savjetovali su me da pauziram jednu godinu, ali sam i nakon pauziranja bio među najmlađima. Škola mi je išla, gradivo sam sviadavao vrlo lako. Po prirodi sam matematičar... uvijek sam imao pet.	I naši su se vrbnički đaci tamo isticali.	Iz svog iskustva mogu reći da mi je u pravilu trebalo šest mjeseci da neko gradivo usvojam kao svoje, govorim kao svoje.
Volio sam učiti. Ne morao - nego volio. Čitao sam i učio. To mi je pričinjavalo zadovoljstvo - bio sam sretan...	VV: Uglavnom Vas čujemo kako govorite književnim jezikom. Govorite li ponekad i dijalektom?	Za govor tj. propovijed uvijek bih pripremio ideje, ali nikada nisam govor učio napamet.
Na Badiji je vrijeme učenja i škole bilo određeno.	U Vrbniku koji put. Lako se prebacim na dijalekt. Meni osobno zapravo se više sviđa dijalekt. U dijalektu kroz naglasak npr. možete izreći neke stvari koje ne možete reći na standardnom jeziku. Npr. kada kazete: "bil je čovik" - s time ste sve rekli! I u Sv. Pismu za sv. Josipa se kaže: bio je čovjek - to je ocjena njegovog života.	Ne valja naučiti propovijed nego proučiti riječ, pojam sa svih strana.
Imali smo jako dobre profesore - naše i vanjske. Vanjski su uglavnom kod nas bili po godinu dana pa bi se onda prebacili - hrvatski učitelji teško bi dobivali službu - ali kada bi u našoj gimnaziji ušli u službu, kasnije bi se lako mogli prebaciti i na drugu školu. Zauzvrat su nam davali najbolje od sebe.	Za mene je dijalekt nekako toplij - u standardnom jeziku čovjek se ponekad osjeća pomalo formalno i ograničeno, kao u novom odijelu.	Znanje mora biti u meni.
Često nam je dolazila i vrlo stroga inspekcija iz Beograda.. To je bila jedna od prvih gimnazija u tadašnjoj Jugoslaviji.	VV: Pamtim Vas kao vrsnog propovjednika...	Uvijek sam nastojao dati neki konkretni primjer iz sadašnjeg života - a to ljudi uvijek jako interesira i daje snagu riječima.
U Badiji je bila niža škola, a u Dubrovniku viša. Tamo je osim budućih fratri bilo i ostalih učenika	Naravno, puno znači i interes onih koji Vas slušaju!	Naprimjer kada sam htio potaknuti da savjesno rade, dao sam primjer onoga grožđa oko kojeg se treba jako potruditi, obrađivati ga - ali to vino postat će kapljica krvi Kristove. To treba imati na pameti kad se budete znojili.
Od 100 učenika bilo je 30 fratri. Najviše vanjskih učenika dolazilo je iz Zagreba, radi kvalitete škole.	Sjećam se svojih učenika - ja dolazim na vrata, a oni već čekaju s olovkom u ruci da im ne bi koja riječ pobegla - a onda čovjek ima i volju..	Za mnoge ljudi takvi konkretni primjeri iz života budu pravo otkriće jer o tome do sada nisu tako razmišljali.
VV: Iz Vrbnika je uvijek dolazio nemali broj meštric, učitelja?	Tako i govor, propovijed - to je dijalog, ne naučiti, nego znati govoriti. Sjednom grupom komunicirate na jedan, a s drugom na drugi način. Kada naprimjer vidim kad Vam ljudi daju znak da Vas prate - npr. klijaju glavom ili slično, tada znam da smo uspostavili komunikaciju...	VV: Kako Vi vidite budućnost Vrbnika?
Da, učitelji i učiteljice iz Vrbnika službovali su i u Istri i u širem zavičaju.	Koliku važnost ima rečenica, toliku važnost ima i stanka. Neki put valja produžiti, drugi put valja ubrzati.	E, to ovisi o mnogočemu - ovisi o onima koji tamo žive i rade... Jer se može ponekad i na jednom pustom zemljištu napraviti plodno tlo...
		VV: U ime VV zahvaljujem Vam na razgovoru.
		Razgovarala: Matilda Braut, prof..

LJETNE FEŠTE

Prošlo je ljeto bilo vrlo veselo. Na Škujici su Vrbenčani mogli od kraja srpnja uživati u „živoj glazbi“, plesati i družiti se. Tome je pridonijela i koja fešta organizirana za Ivanju, susret klapa, Razgon, Dane vina, kada je bilo posebno veselo i zabavno. Ljudi se vole opustiti nakon napornog dana, a u ljetnim mjesecima doista ih veseli zajedničko okupljanje na Škujici. Takvih fešti, zabave i susreta trebalo bi u Vrbniku biti još više.

SUSRET KLAPA

U Vrbniku je 25. lipnja, dan nakon Ivanje i na Dan državnosti, održan prvi susret klapa na inicijativu ženske klape Valomet, koja je i sama, uz vrlo mala sredstva i uz veliki vlastiti angažman, organizirala ovaj događaj.

Na susretu je sudjelovalo osam klapa iz Primorsko-goranske i Istarske županije: Valomet, Kamelije iz Opatije, Kastav iz Kastva, Rašketa iz Punta, Sklad iz Bakra, Grobnik iz Čavla, Zvonimir iz Baške i Sveti Petar u Šumi iz istoimenog istarskog gradića.

Nakon klapskog pjevanja, vrlo brojnu publiku zabavljala je vrbnička grupa Forte.

DAN ISELJENIKA

Peto leto zaredon našli su se iseljenici Novijorka i svi Krčani rasejeni po celom svitu zajeno. Ovisti put Vrbniku. Našli smo se nedjelu 6. augusta na Škujici, od kuda su nas sopeli kumpanjali va župnu crikvu Uznesenja Marijina.

Mašil je plovan pop Anton Zec, ki je va svoje vrime i sam bil član Hrvatske katoličke misije va Novojorku. Koncelebriral je frater Mate Polonijo. Pod mašun se je kantalo staroslavenski.

Po maši smo va zvoniku razgledali izložbu fotografija Pera Trinajstića o vrbenskin kaparon, a va Destrincu kipi Majke Božje od 15. i 16. vika. Obešli smo grad i va staroj školi na Placi pogledali Knjižnicu braće Vitezić, etnografsku zbirku i glagoljašku tiskaru.

Z obedon smo bili počašćeni va konobi Luce, tamo smo i zakantali. Zapolne smo razgledali konobu PZ Vrbnik. Za uspomenu sveki je od nas dobil dvi boci žlahtini, od PZ Vrbnik i od PZ Gospoja.

Pod večer smo se našli na Škujici. Tamo je bilo lipo i veselo. Vrbenska skupina Društva Frankopan tančala je po domaću, klapa Kaštadi je kantala, a kesnije smo uz grupu Aquarius i žmijić žlahtini i zatančali i zakantali.

Vela hvala Općini Vrbnik i svin ki su nas zabavljali i kunpanjali. Nas ki smo delgo od domi ovakovi dani derže. Do nove kuntradi za leto dan, još jeden put hvala va ime svih iseljenika.

Blanka Bernic

(preuzeto iz Kvarnerskog veza)

ČESTITKE OTOČKIM UMIROVLJENICIMA

Učenici vrbničke škole, pod vodstvom učiteljice Elene Cindrić, u suradnji s Gradskim društvom Crvenog križa Krk ove su godine izradili božićne i novogodišnje čestitke koje će pokloniti umirovljenicima otoka Krka smještenima u otočkim domovima za stare i nemoćne osobe. To je samo jedna od inicijativa ove suradnje, a o ostalim i budućim oblicima čitate u sljedećem broju VV.

VRBNIČKI TROJCI

Obitelj Dobrinčić, mama Željka, tata Ivica i dvogodišnji Doroteo, dobili su 11. prosinca 2006. trojke: Ivana, Mavra i Andriju. Sretni roditelji zahvaljuju Bogu i svima koji su pomogli da svijet ugledaju ovi krasni momci. Vrbnik se veseli ovome događaju jer je to prava rijekost ne samo ovdje, nego i puno šire. Čestitamo!

Marija Jakominić, ravnateljica Gradskog društva Crvenog križa Krk

KRŠTENI u Gospodinu

ORŠIĆ Katarina od Smiljana i Trine / USA/
POLONIJO Matija od Mislava i Irene /
Rijeka /
VOLARIĆ Petra od Pera i Dolores
ČUBRANIĆ Dora od Antona i Lidije
ŠIMANIĆ Mateja od Marijana i Tanje
KAMENAR Tea od Kristijana i Jasne
POLONIJO Lovro od Josipa i Bernardice
DMINIĆ Mina od Nevena i Eve
TOLJANIĆ Anton od Mladena i Marije

Anton Toljanić, sin Marije i Mladena

Lovro Polonijo, sin Bernardice i Joška

VJENČANI u Gospodinu

PRESKAR Robert i Karmen Pleše /Zg/
GRGIĆ Mladen i Anamarija Jaić / Zg/
NIKOLIĆ Mile i Martina Ivanović
PALAŠIĆ Nikola i Ankica Štifan
SOKOLIĆ Ivan i Ana SABLJIĆ
ŠIMIĆ Dragan i Nada Polonijo

Dora Čubranić, kći Lidije i Antona

Mina Dminić, kći Eve i Nevena

PREMINULI u Gospodinu

LUKARIĆ Marija
VOLARIĆ Ivan
DUJMOVIĆ Josip
ŠULINA Katarina
MIHOVILIĆ Urska
POLONIJO Ivan
SABLJIĆ Josip
TRINAJSTIĆ Dinka

Petra Volarić, kći Dolores i Petra

Tea Kamenar, kći Jasne i Kristijana
Mateja Šimanić, kći Tanje i Marijana

Preminuli i pokopani van Vrbnika

VALKOVIĆ Anton
GRŽETIĆ Josip
BRUSIĆ Petar
STRČIĆ Ivan od Boža
VALKOVIĆ Marija ud.Petra /Canada/
TATALOVIĆ r. Gršković Mila / Chicago /
ŠKRGATIĆ Rosanda

Svim Vrbenkama i Vrbenčanima, svim čitateljima Vrbničkih vidiča i svim poslovnim partnerima
blagoslovljen Božić te sretnu i uspješnu novu 2007. godinu žele

Nada

Gospoja

Market Draga

Pekara Vrbnik

Frizerski salon Ivana

Caffe Bar Dubravka

Ćakuli pod poprivićen

«Fanj vrimena se nismo čuli!», rekao je moj kumpanj Anton niki dan kad me je zval na telefon. V zimi malo pride va Vrbnik, ali se zato čujemo aš on želi znati sve novitadi z Vrbnika. Najprije da va novinah pročita ki je umerl, a onda će je novoga na našen škoju.

Opet da je čital va novinah od kuć na Vranah ke nisu gotove ni za ove blagdeni. Da su judi šli nuter kad jin je bilo obećano, već bi kigod mej njimi pitural stan po drugi put. Ovako još nisu zibrali ni prvi kolar za zidi. Našli su se ze šefi ze Zagreba, aš da su niki naši judi razbili pločice i sve delaju sponova. Najprije su kupovali te stani aš da su jeftiniji po metru kvadratnom, a sad da sve razbijaju če su platili. Istešo će potrošit čudo šoldi na kraju. Ni to ne razumin.

Pravil sen ija Antonu novitadike nisu pisale vanovinah, malih čujen podpoprivićen ili va «čitaonici» na parkiralištu sveko jutro.

Ženi da su opet počeli hodit na niki aerobik. To da sedaj svi delaju po svitu. Gibju se i mašu ze rukami, dvižu se na stolčić ko da hode po skalah, vrte nikakove kola oko sebe vrteć ze guzicun i vajaju se po nikoj veloj bali da ravnaju škinice da ih ne bole križa. Nike ženi hode i po dermunih. Morda bi bilo dobro da Vrbniku počnu ženi hodit za ovce ko va Šotoventu. Tako bi barem udelale niku korist, a imele bi i lipa zategnjena tela.

Druge pek gredu na talijanski aš da moraju znati ćakulat kad jin pridu Talijani. Moraju znati reć koliko gušta kamara i do kad će bit kaparana; koliko gušta riba, vino, ali uli ko prodaju.

Niki gredu seki misec va teater (a imamo teater i oko nas, aš sve ovo če se oko nas dogaja je baš jeden pravi triater. Samo bi to niki moral dat na kazališne deski, pe bi to videli i onisti ki vaje ne vide).

Treći su šli va Međugorje. Ako je po ton sudit, trećina Vrbnika se je dala Bogu v ruki.. I moja žena je bila, ma da je komać prišla na ono brdo. Sriča da je kupila ščap da se malo pomore hodeć zgorun bokon. Mogla ga je zet i z domi. Viš će sve tamo prodaju, ne samo gelnece, sličice i blagoslovjenu vodu, nego dodar i ščapi da legje judi pridu na Brdo ukazanja.

Da bi se makare i nan ki pokazal, recimo, na Hlamu. Na dnu Hlama prodavalii bimo bočice ze žlahtinun za pit, a i ščapi imamo po dermunih za prit na verh.

Ki god se je domisel pojed judi na izlet hodočašće, udelal je najboju predizbornu kampanju.

I druga stranka je za njimi organizirala izlet za badava. Oni prvi su za malo šoldi organizirali izlet za se, ma i za «izborno telo»; a ovi drugi su šli točat svoja tela i tela svojih famej, va banju za badava, a na naša telića nisu misleli.

Ovin prvin smo «dali» nogi za hodit zgoru bokon, a ovin drugin, da su nas oteli zet, dali bimo ruki za kupat se va bazenih. Namočili bimo žuje i gripulu ka nan se naspravila od agusta. Samo glavu moramo fermat za se da znamo razmislit če je najboje za nas. Ovi put je bila moja žena molit, a sedaj bin mogel poć i ja kamo-godare pit.

Još su ostali treći ki bi mogli zet nas težaki, pestiri i lovci da vidimo kako se dela vino ili va kakovu uljaru, ali siranu ili vidit kako po svitu strigu ovce.. Ma moremo

zasput obać i kakovu crikvicu pe bin i ja zmolil ki Očenaš. Denes i oni moru poć crikvi, makar nisu prije hodeli. Judi su žejni nikamo poć, pe makare i va izbornoj kampanji. Oni će svi tikvarit i obećivat ki će ča udelat i zgradit, a udelat će če ude-laju. A i mi penzioneri smo bili na izletu priko naše organizacije. Udelat čemo i mi Vrbniku stranku penzioneri. Naš moto će biti: «Za veću penziju dajte glasi», a mogli bimo mi i izbori dobit.

Govore da će va poju udelat navodnjavanje. Moja žena je pitala kako će to udelat aš će su pozabili koliko smo vodu plačali prije nikoliko meseci. To će bit kaka vika (morda istešo predizborna!?) Odsad sve će nan ki reče, moramo hitit baren napol. Va novon letu stalno će niki nič obećivat kako bi nas namamili da za njih glasamo aš da su baš oni najboji. Već su nas svi do sedaj naučili da ne rabi sve-koj besedi verovati? Ma istešo se verte sve jeni te isti!!! A sedaj da delaju nacerti za novu zgradu Općini. Više nan niš ne fali samol nova Općina. Imamo dobre česti; mladi se imaju kadi spravit i zabavljat; stari istešo imaju mesto kadi moru pročitat novini (da ne moraju drehtat na parkiralištu); dice imamo da ne znamo kamo čemo š njimi, a najboje se igraju va športskoj dvorani; va vrtiću imaju mesta za tan-cat; kad pridu gosti dočekaju ih vodići ze licencun i od sekoga gosta dvignu šoldi kad jih pejaju po onim muzejih i galerijah da judi ne teku samol po oštarijah za onistimi ki govore da su va Verbniku živelii gusari i sranjali se va nazujoj ulici.... Jušto nan rabi nova Općina aš moramo nikamo potrošit šoldi ke su nan zviška. Baš su se dobro domisleli, aš kako su partili va sta-

roj će jin berzo bit tesno!!!

Morda rabi poredit ovu staru Općinu , ma jel nan to prvo če nan rabi?!

Moja žena je jako lajala one lati za smeće, skupu vodu , ma joj je sad lipo kad more stare šklatarije ukrcat na trahtorić pe to ja zapejan na Vitačenice. Lipo pride čovik ki tamo dela i pomore mi jih skrcat . Sedaj ne bi smela bit nanci jena lata, staro auto ili bilo kakovo smeće po dermunih. Ma po Vrbniku je još čudo smeća, a i starih aut.

Ni težaci nisu više kakovi su nigdar bili. Sedaj svi ote imit hartu ili svjedožbu da su po zanimanju težaci-vinogradari pe su šli va školu. Otel sen i ja poć ma su mi rekli da sen malo star i da to više ni za me. Sedaj kupuju latene bečve aš va tih bečvah da se vino ne kvari. Va školi ih uče kako rabi delat va poj u po konobi, aš mi da smo dobri težaci , a slabi podrumari. Školu delaju vrbenski agronomi. To istešo ni slabo, neka judi uče, aš govor je svitlost, ako govorиш dobro.

Za najmenju dicu sedaj imamo zabavište celi dan (hvale se naši va novinah). Makare ja mislin da su dica malo stišnjena i da jin je ona jena kamara mala. Va jenoj kuhi-

nji su sedaj dvi kuhinji i dvi kuharice. Če se nisu mogli malo proširit zada va onih boričih i udelat tamo kuhinju za vrtić, ne bi ju bilo nanci vidit,...a imamo praznih kamar i va Hotelu ze kin isto ni pravoga računa i ze kin rabi mislit?!

Meštri nisu delali dva dana va celoj državi od najmenjih do najvećih škol aš da imaju male plaće, menje od onistih kih uče. To je istešo sramota, aš mešter, dohtor i pop je vavik bil štiman, a ova «država znanja» do njih ne derži ako ih ne plaćaju če zameritaju, makare ne misle ni na drugih, nego samo na sebe. Više ne moru ni meštri reda udelat kako tuka aš denešnja dica su drugačija. «Ki da dici na voju, sebi da tugu i nevoju», govorel je moj otec.

A ze dicun se ni ča denes igrat. Denes moraš dici sve udelat da budu kuntentna ze ocen i ze materun i ze meštron. Ako oni imaju kakova tužbu na oca i mater, oni ih prijave. Ne moreš ti više svojemu ditetu ni čepu dat ako te ni po habalo. Vaje gre ke doktoru i pokaže černicu, a onda te zovu da si zlostavljal svoje dite i za to moreš dobit peržuna.

Evo su dani svete fameje. Ma nisu više denešnje fameje ko betlehemska. Mali

Isusić je bil kuntenet z malin, a mi bimo denes za dicu oteli sve više i boje. Ne znan samo dal će to dica znat štimat. Morda je i moj otec to govorel za me , pe sen ga istešo štimal i čuval ga dok je «žbukal» na postiji. Vavik svi za dicu misle da ne vajaju i da su prije dica bila boja, pe opet ta dica pridu na se.

Neka i vaše fameje budu skromne ko i naša betlehemska i domislite se maloga Isusića i svih ki su slabici sami va ovoj hladnoj i burnoj noći.

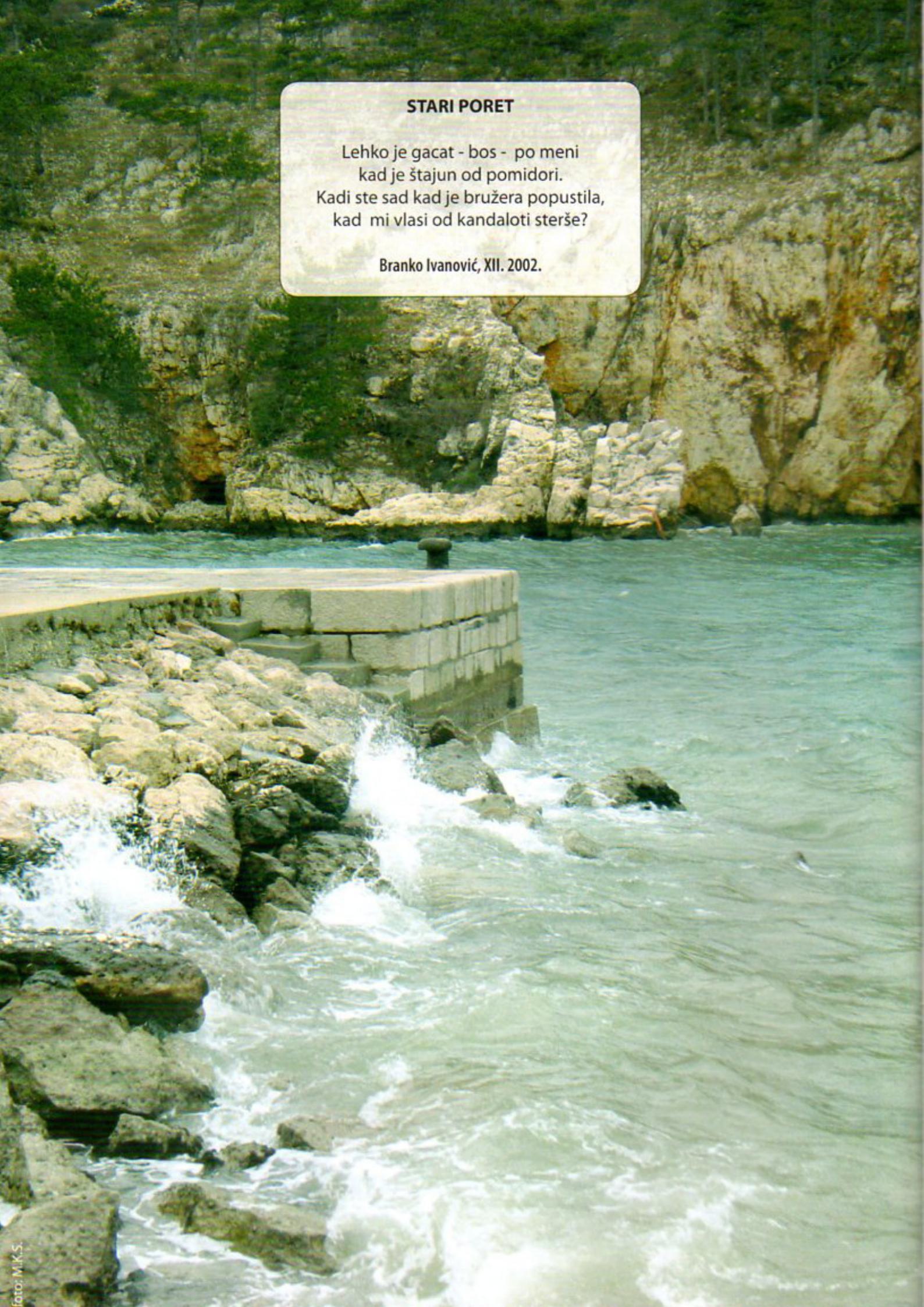
I neka van mali Isusić va novon letu podari čudo razbora (aš bez njega čovik bi čudo bedastoć udelal), zdravja (aš samo kad te nič boli, vidiš da ti niš ne fali nego samo zdravje), jubavi (ali ne samo za onistih ki su delgo i kih ne poznavate, nego i za onistih ki su van blizu i kin znate sve maganje) i čudo dela na delu, va poj u moru, (aš onda bi mogel prit i ki šold va kuću, a ni bez toga se ne more). Ze tinežjami pospravite svoju dicu okolo sebe i hote se zajedno pomolit malomu Isusiju, a onda se najdite i oko blagdanskoga stola.

Va novon letu živi i veseli bili !

Vaš stric lve

stricive@net.hr

STARI PORET

Lehko je gacat - bos - po meni
kad je štajun od pomidori.
Kadi ste sad kad je bružera popustila,
kad mi vlasti od kandaloti sterše?

Branko Ivanović, XII. 2002.